

Н.А. Скриннік, канд. філол. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК КУРСУ «НІМЕЦЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ» ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. У контексті сучасної системи навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності студентів після практичної підготовки (може становити від 15% до 55% навчального програмового матеріалу) та дозволяє розглядати накопичувані знання як об'єкт власної діяльності студента.

Пізнавальна діяльність студентів у процесі виконання самостійної роботи характеризується високим рівнем самостійності та сприяє залученню студентів до творчої активності.

Навчально-методичним забезпеченням самостійної роботи в межах курсу з німецької мови, насамперед, виступає навчальний посібник, який відповідає вимогам, визначеним у навчальній програмі. Він повинен бути орієнтованим на комунікативну мету навчання німецької мови і мати достатню кількість комунікативних завдань для мовленнєвої практики; пропонувати типові зразки мовлення, що використовуються в ситуаціях повсякденного і ділового спілкування; робити можливим багаторазову актуалізацію мовного і мовленнєвого матеріалу; розвивати і підтримувати інтерес студентів до німецької мови та країн, мова яких вивчається; містити лінгвокраїнознавчий і лінгвокультурознавчий аспект. Тому об'єктивно необхідно вміщувати в ньому такі види діяльності студентів, які вони мають виконувати самостійно: або вдома – без безпосереднього контакту з викладачем, або на занятті – під опосередкованим керівництвом викладача, що здійснюється через спеціальні навчальні матеріали чи засоби. Для цього в навчальному посібнику курсу «Німецька мова професійного спрямування» запропоновано різноманітні види самостійної роботи для активізації навчальної діяльності студентів, виховання в них активності, самостійності мислення, уміння застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Першою з концептуальних засад, покладених в основу створення підручника, є його повна орієнтованість на майбутню професію студентів, що забезпечується завдяки навчанню мови через зміст спеціальності. Для цього в підручнику розміщуються лише автентичні фахові тексти для читання та аудіювання з професійних німецькомовних (друкованих) видань. Робота з такими матеріалами сприяє розвитку мовленнєвих навичок та вмінь, серйозно поглиблює суто фахову підготовку тих, хто навчається. Аналогічним чином, продуктивне усне та письмове мовлення студентів на основі сприйнятої німецькомовної професійно значущої інформації розвивається також на базі змісту спеціальності. Наприклад, в процесі виконання самостійної роботи серед характерних для підручника видів навчальної діяльності для розвитку навичок та вмінь німецькомовного говоріння найбільш типовими є такі: 1) підготовка та представлення студентами різних видів презентацій, предмет яких стосується професійної діяльності; 2) розв'язання кейсів та інших проблемних завдань, коли на основі деяких початкових даних студенти повинні сформулювати певні професійні рішення. Сутність проектної роботи полягає в самостійній підготовці студентами так званого проектного завдання, яке моделює реальну екстралінгвістичну професійно спрямовану діяльність творчого характеру, що завершується створенням певного матеріального продукту. Сама ж діяльність здійснюється засобами іноземної мови, а її кінцевий матеріальний продукт також подається цими засобами.

Зростання обсягу самостійної роботи призводить до необхідності поєднувати контроль за навчальною діяльністю студентів з боку викладача з іншою його формою – самоконтролем, питома вага якого зростає. Це надає можливість студентіві самому бачити результати свого навчання й є основою вдосконалення управління навчальним процесом шляхом внесення відповідних коректив.

Отже, організація самостійної роботи студентів у контексті вивчення німецької мови має бути спрямована на розвиток у них низки компетенцій – інформаційно-пошукової, науково-дослідницької, лінгвістичної, міжкультурної, комунікативної. Важливе значення для активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів мають підручники, навчальні посібники, навчально-методичні матеріали, що повинні містити питання для самостійного опрацювання, контролю та самоконтролю, тематику доповідей, рефератів, повідомлень, методичні поради щодо організації самостійної роботи, контрольні тести.